

ECAD5010C Ymchwilio i'r Dysgu: beth, sut a pham ydw i'n addysgu?

ECAD5010 Researching the learning: what, how and why am I teaching?

Y Ffurflen Foeseg
Sesiwn 10

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Yn y sesiwn yma byddwn yn edrych ar: In this session we will look at:

Bod yn rhan o broffesiwn ymchwiliol trwy fod yn foesebol
Being part of an inquiring profession by being ethical

Proses moeseg ymchwil y Brifysgol
The University's ethics process

Cyflwyno Ffurflen Foesebol y Brifysgol
Introduce the University's Ethics

ECAD5010C – Deilliannau Dysgu'r Modwl

Ar ôl cwblhau'r modwl hwn yn llwyddiannus, dylai'r darpar athrawon allu dangos y gallu i:

Datblygu gwybodaeth a sgiliau cynyddol wrth ddewis a defnyddio ystod o offer ymchwil i gynhyrchu data a thystiolaeth a all lywio arfer personol

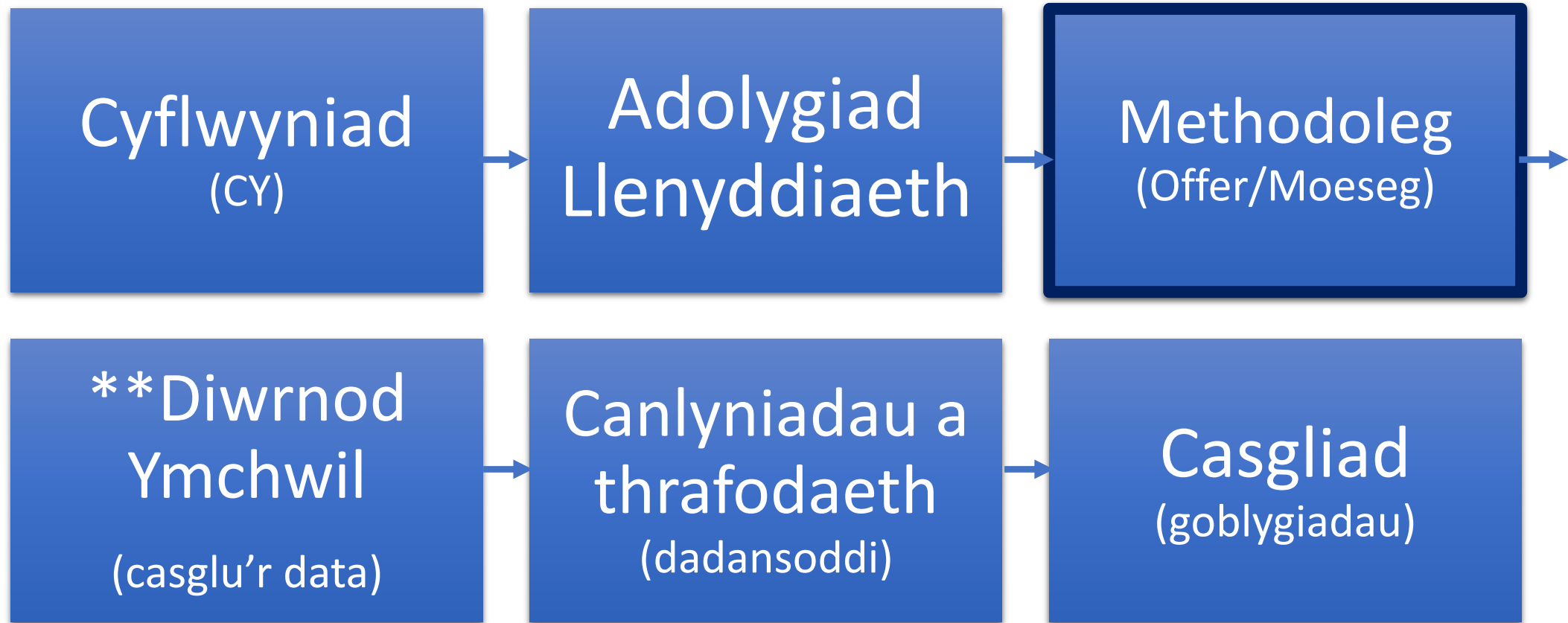
Cyfiawnhau cymhwyso offer ymchwil yn yr ystafell ddosbarth i gael dirnadaeth o agwedd ar ddysgu ac addysgu

Datblygu'r nodwedd o fod yn ymchwilydd medrus trwy ddadansoddi a gwerthuso data'n ofalus a chysylltu hyn ag arfer personol

Dangos dealltwriaeth gynyddol fod addysg yn faes dadleuol ac y gall gwahanol berspectifau gydfodoli mewn ymchwil

Sirchau nodweddion bod yn ymchwilydd moesegol trwy adnabod arfer moesegol yn amgylchedd dysgu cymhleth yr ystafell ddosbarth.

Dylunio a chynnal astudiaeth ymchwil

Moeseg ag Ymchwil Addysgol

Ethics & Educational Research

- Caniatâd/Cydsyniad
- Cyfrinachedd
- Rheoli data
- Canllawiau BERA
- Consent/Assent
- Confidentiality
- Data management
- BERA Guidelines

https://www.youtube.com/watch?v=WIV_aR4995I

<https://www.bera.ac.uk/resources/all-publications/resources-for-researchers>

Ymddygiad moesegol ac athrawon

Ethical behaviour and teachers

Cod Ymddygiad ac
Ymarfer Proffesiynol ar
gyfer Cofrestreion gyda
Chyngor y Gweithlu
Addysg (CGA)

EWC Code of
Professional Conduct
and Practice for
Registrants with the
Education Workforce
Council

<https://www.ewc.wales/site/index.php/cy/documents-cym/fitness-to-practice-1/3524-cod-ymddygiad-ac-ymarfer-proffesiynol-2022/file.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=M9VUlo2VOuY>

Caniatâd gwirfoddol, gwybodus

Voluntary, informed consent

Mae hyn yn un o
egwyddorion sylfaenol
ymddygiad moesegol
mewn ymchwil.

This is a fundamental
tenet of ethical
behaviour in research.

'It is normally expected that participants' voluntary informed consent to be involved in a study will be obtained at the start of the study, and that the researchers will remain sensitive and open to the possibility that participants may wish, for any reason and at any time, to withdraw their consent' (BERA, 2018, p.9).

Cyflwyniad i'r Ffurflen Foeseg PCYDDS

Introduction to the UWTSD Ethics Form

- Cwestiwn Ymchwil
- Nod ac Amcanion
- Dulliau ymchwil
- Cyfranogwyr
- Caniatâd/Cysyniad
- Cyfrinachedd
- Risgiau
- Rheoli data

ECAD5010C – Templed Ffurflen Foeseg
ECAD5010 – Ethics Form Template
MOODLE – Sesiwn - Session 10

- The research question
- Aim and Objectives
- Research methods
- Participants
- Consent/Assent
- Confidentiality
- Risks
- Data management

Adran A

ADRAN A: Amdanoch Chi (Prif Ymchwilydd)

Myfyriwr Israddedig

1	Enw Llawn:				
2	Ticiwch bob blwch sy'n berthnasol:	Aelod o'r staff:	☐	Cymrawd ymchwil anrhydeddus:	☐
	Myfyriwr Israddedig	☐	Myfyriwr Ôl-raddedig a Addysgir	☐	Myfyriwr Ymchwil Ôl-raddedig
3	Athrofa/Disgyblaeth Academaidd/Canolfan:				
4	Campws:				
5	Cyfeiriad e-bost:				
6	Rhif Ffôn Cyswllt:				
I fyfyrwyr:					
7	Rhif y Myfyriwr:				
8	Rhaglen Astudio:				
9	Cyfarwyddwr Astudiaethau/ Goruchwyliwr:				

Angen rhoi'ch e-bost Prifysgol yma, nid un personol

Does dim angen i chi lenwi'r bocs yma ar gyfer yr aseiniad hwn.

Adran B

Ydy

ADRAN B: Cymeradwyaeth ar gyfer Gweithgarwch Ymchwil

1	A yw'r gweithgarwch ymchwil wedi'i gymeradwyo mewn egwyddor? (gweler y Nodiadau Cyfarwyddyd ynglŷn â'r broses gymeradwyo briodol ar gyfer lefelau ymchwil gwahanol gan gategorïau gwahanol o unigolion)	YDY	☐	NAC YDY	☐
					Dyddiad
2	Os Ydy, nodwch ffynhonnell y gymeradwyaeth (a'r dyddiad os yw'n wybyddus) <i>Mae'n rhaid cael cymeradwyaeth mewn egwyddor gan y ffynhonnell berthnasol cyn gwneud cais am gymeradwyaeth foesebol</i>	Pwyllgor Graddau Ymchwil	☐		
		Pwyllgor Ymchwil yr Athrofa	☐		
		Arall (noder)	☐		

Tiwtor y modwl yn y bocs 'Arall'

Dyddiad – heddiw

Adran C

ADRAN C: Deunyddiau Cyfarwyddyd Moesegol Mewnol ac Allanol

	Rhestrwch y dogfennau cyfarwyddyd moesegol craidd y cyfeiriwyd atynt wrth gwblhau'r ffurflen hon (gan gynnwys unrhyw godau moeseg ymchwil penodol i'r ddisgyblaeth, codau moeseg ymchwil penodol i'r lleoliad, a hefyd unrhyw ganllawiau moesegol penodol yn ymwneud â'r fethodoleg arfaethedig). Ticiwch i gadarnhau fod eich cynnig ymchwil yn cydymffurfio â'r codau a'r canllawiau hyn. Gallwch ychwanegu rhesi i'r tabl hwn os oes angen.	
1	Cod Ymarfer Moeseg ac Integreidd Ymchwil PCYDDS	☐
2	Polisi Rheoli Data Ymchwil PCYDDS	☐
3	<i>[Rhestrwch unrhyw ddogfennau perthnasol eraill yma]</i>	☐

Ychwanegwch Callawiau Moeseg BERA (2018)
Cyngor Gweithlu Cymru- Cod Ymddygiad ac Ymarfer
Proffesiynol

Rhowch groes ym mhob bocs.

Adran D

ADRAN D: Gweithgarwch Ymchwil Cydweithredol Allanol

Os oes cydweithwyr allanol yna dylech gael caniatâd gan y bobl gyswllt i rannu eu data personol gyda'r brifysgol. Os nad oes cydweithwyr allanol yna gadewch yr adran hon yn wag a symud ymlaen i adran E.

1	Sefydliad					
2	Enw'r person cyswllt					
3	Cyfeiriad e-bost y person cyswllt					
4	Ydy eich ymchwil yn cael ei ariannu'n allanol?	YDY	☐	NAC YDY	☐	
5	Ydych chi'n derbyn ysgoloriaeth KESS?	YDW	☐	NAC YDW	☐	
6	Ydych chi wedi'ch cyflogi'n benodol i ymgymryd â'r ymchwil hwn naill ai am dâl neu'n wirfoddol?	Gwirfoddol	YDW	☐	NAC YDW	☐
7		Cyflogedig	YDW	☐	NAC YDW	☐
8	A yw'r ymchwil yn cael ei wneud o fewn un o Bartneriaethau Dysgu Proffesiynol yr Athrofa (PDPA) PCYDDDS sy'n bod yn barod?	Os YDY yna nid oes angen ateb y cwestiwn caniatâd isod.	YDY	☐	NAC YDY	☐
9	A oes caniatâd i ymgymryd â'r ymchwil wedi'i roi gan y sefydliad partner?	(Os OES atodwch gopi) Os NA ni all y cais fynd yn ei flaen	OES	☐	NAC OES	☐

Nac ydy

Ydy

Gadewch popeth arall yn wag.

Adran E

Rhowch deitl eich
ymchwiliad yma,
sef y cwestiwn
ymchwil

ADRAN E: Manylion y Gweithgarwch Ymchwil

1	Teitl dangosol:	
2	Dyddiad cychwyn arfaethedig:	Dyddiad gorffen arfaethedig:
3	Cyflwyniad i'r Ymchwil (uchafswm o 300 o eiriau)	
Gwnewch yn siŵr eich bod yn ysgrifennu ar gyfer <u>Cynulleidfa Anarbenigol</u> wrth amlinellu eich ymatedd i'r prifwysgol.		
• <i>Pwrpas y Gweithgarwch Ymchwil</i> • <i>Cwestiwn Ymchwil Arfaethedig</i> • <i>Nodau'r Gweithgarwch Ymchwil</i> • <i>Amcanion y Gweithgarwch Ymchwil</i> Dangoswch, yn gryno, sut mae <u>Ymchwil Cyfredol</u> wedi arwain y gweithgarwch arfaethedig ac esboniwch • <i>Beth fydd y gweithgarwch ymchwil yn ei ychwanegu at y corff gwybodaeth</i> • <i>Sut mae'n mynd i'r afael â maes o bwys.</i>		

Does dim angen
llenwi'r bocs
yma

Fel arfer, y ddyddiad
cyflwyno sy'n mynd
yma, sef Ebrill 25

Cymrwch sylw o'r frawddeg hon – cynulleidfa **anarbenigol**, h.y. bydd angen i chi allu esbonio'ch gwaith i rywun sy'n gweithio mewn maes arall

Adran E

Angen rhoi
rhywbeth ym
mhob boc.

Dyma ble fyddwch chi'n
ysgrifennu am Agwedd
Mosaig; Holiadur, Cyfweiliad.

Sut mae'n mynd i'r adran a maes o bwys.	
4	Pwrpas y Gweithgarwch Ymchwil (dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)
5	Cwestiwn Ymchwil Yr un cwestiwn a'r un rydych wedi rhoi ym mocs Adran E:1. (dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)
6	Nodau'r Gweithgarwch Ymchwil (dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)
7	Amcanion y Gweithgarwch Ymchwil (dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)
8	Dulliau arfaethedig (uchafswm o 600 o eiriau) Rhowch grynoded byr o'r holl ddulliau y gellid eu defnyddio yn y gweithgarwch ymchwil, gan ei gwneud yn glir pa dechnegau penodol fydd o bosibl yn cael eu defnyddio. Os ystyrir yn ddiweddarach bod dulliau heblaw am y rhai a restrwyd yn yr adran hon yn briodol, bydd angen cymeradwyaeth foesebol ychwanegol ar gyfer y dulliau hynny.

Hedref 2020

3

Ffurflen Gaio am Gumeradwyaeth Foesebol

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Adran E

Disgrifiad o'r ysgol – ond dim enwi'r ysgol

	(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)		
10	Lleoliad y gweithgarwch ymchwil Nodwch yr holl leoliadau lle cynhelir y gweithgarwch ymchwil.		
11	(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)		
12	Gweithgarwch ymchwil y tu allan i'r DU Os cynhelir gweithgarwch ymchwil dramor, chi sy'n gyfrifol am sicrhau y cydymffurfir ag ystyriaethau moesegol lleol ac y ceisir y caniatâd perthnasol. Nodwch unrhyw ganllawiau lleol sy'n bodoli (e.e. gan gymdeithasau proffesiynol lleol/cymdeithasau dysgedig/prifysgolion) a nodwch a yw'r rhain yn cynnwys amodau moesegol y tu hwnt i'r hyn sy'n arferol yn y DU (rhowch fanylion unrhyw drwyddedau neu ganiatâd sydd eu hangen). Yn ogystal nodwch a oes unrhyw faterion moesegol penodol yn codi yn sgil y cyd-destun lleol lle cynhelir y gweithgarwch ymchwil, er enghraifft, materion diwylliannol a/neu gyfreithiol sensitif neu achosion lle mae'r cyfranogwyr yn agored i niwed.		
13	(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)		
14	Defnyddio dogfennau nad ydynt wedi'u cyhoeddi: A oes unrhyw rai o'r dogfennau NAD ydynt ar gael yn gyhoeddus?	NAC OES ☐	☐
		OES ☐	☐
15	Os Oes, rhowch fanylion yma o'r modd y byddwch yn cael mynediad at ddogfennaeth benodol nad yw wedi'i chyhoeddi a bod hyn yn unol â chyfraith diogelu data gyfredol y wlad dan sylw a Chymru a Lloegr.		
	(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)		

Adran F

ADRAN F: Cwmpas y Gweithgarwch Ymchwil

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys:	BYDD	NA FYDD
---	------	---------

Gorffennaf 2021

4 PG2 Ffurflen Gais am Gymeradwyaeth Foesegol

Dylai unrhywbeth sydd a 'Bydd' gael ei drafod yn y rhan am ddulliau ymchwil.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

FFURFLEN PG2 / E1

1	Defnyddio holiadur neu offeryn ymchwil tebyg?	☐	☐
2	Defnyddio cyfweiliadau?	☐	☐
3	Defnyddio grwpiau ffocws?	☐	☐
4	Defnyddio dyddiaduron cyfranogwyr?	☐	☐
5	Defnyddio recordiadau fideo neu sain?	☐	☐
6	Defnyddio ffeiliau log a gynhrychir gan gyfrifiadur?	☐	☐
7	Arsylwi ar gyfranogwyr a hwythau'n ymwybodol o hynny?	☐	☐
8	Arsylwi ar gyfranogwyr a hwythau ddim yn ymwybodol o hynny?	☐	☐
9	Mynediad i wybodaeth bersonol neu gyfrinachol heb gydsyniad penodol y cyfranogwyr?	☐	☐
10	Defnyddio unrhyw gwestiynau, ysgogiadau prawf neu gyflwyniad a allai, ym mhrofiad rhai, achosi niwed / tramgwydd corfforol, meddyliol neu emosiynol?	☐	☐
11	Cyflawni unrhyw weithredoedd a allai achosi embaras neu effeithio ar hunan-barch?	☐	☐
12	Ymchwilio i gyfranogwyr sy'n ymwneud â gweithgareddau anghyfreithlon?	☐	☐
13	Defnyddio gweithdrefnau sy'n cynnwys twyll?	☐	☐
14	Rhoi unrhyw sylwedd, cyfrwng neu blasebo?	☐	☐
15	Gweithio gydag anifeiliaid fertebraidd byw?	☐	☐
16	Gweithdrefnau a allai gael effaith negyddol ar yr amgylchedd?	☐	☐
17	Dulliau eraill o gasglu data gwreiddiol. Nodwch y math o ddull(iau) casglu data isod.	☐	☐
	Manylion unrhyw ddulliau eraill o gasglu data gwreiddiol:		

(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)

Os atebwyd NA FYDD i bob cwestiwn, yna mae'r gweithgarwch ymchwil yn isel ei risg (yn foesegol) a gall fod wedi'i eithrio rhag rhai o'r adrannau canlynol (gweler y Nodiadau Cyfarwyddyd).

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Adran G

Oedolion
(staff ysgol)
Plant?

ADRAN G: Cyfranogwyr Arfaethedig

Os nad oes cyfranogwyr, peidiwch â llenwi'r adran hon, ond ewch yn uniongyrchol i adran H.

	Pwy yw'r cyfranogwyr arfaethedig:	IE	NA
1	Myfyrwyr neu staff yn y Brifysgol?	☐	☐
2	Oedolion (dros 18 oed ac sy'n gymwys i gydsynio)?	☐	☐
3	Oedolion agored i niwed?	☐	☐
4	Plant a Phobl Ifanc dan 18 oed? (Bydd angen cydsyniad Rhiant, Gofalwr neu Warcheidwad)	☐	☐
5	Carcharorion?	☐	☐
6	Troseddwyr ifanc?	☐	☐
7	Y rhai y gellid ystyried bod ganddynt berthynas arbennig o ddibynol â'r ymchwilydd neu gyfryngwr (<i>gatekeeper</i>)?	☐	☐

Gorffennaf 2021

5 PG2 Ffurflen Gais am Gymeradwyaeth Foesegol

Adran G

	Gwybodaeth i gyfranogwyr:	BYDDAF	NA FYDDAF	AMH.
13	A fyddwch chi'n disgrifio'r prif weithdrefnau ymchwil i gyfranogwyr ymlaen llaw, fel eu bod yn cael gwybod beth i'w ddisgwyl?	☐	☐	☐
14	A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr fod eu cyfranogiad yn wirfoddol?	☐	☐	☐
15	A fyddwch chi'n cael cydsyniad ysgrifenedig gan y rhai sy'n cymryd rhan?	☐	☐	☐
16	A fyddwch chi'n egluro wrth y cyfranogwyr na fydd gwrthod cymryd rhan yn yr ymchwil yn effeithio ar eu triniaeth neu'u haddysg (os yn berthnasol)?	☐	☐	☐
17	Os yw'r ymchwil yn arsylwadol, a fyddwch chi'n gofyn i'r cyfranogwyr am eu cydsyniad i gael eu harsylwi?	☐	☐	☐
18	A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr eu bod yn gallu tynnu'n ôl o'r ymchwil ar unrhyw adeg ac am unrhyw reswm?	☐	☐	☐
19	Gyda holiaduron, a fyddwch chi'n rhoi'r dewis i gyfranogwyr i hepgor cwestiynau nad ydynt am eu hateb?	☐	☐	☐
20	A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr yr ymdrinnir â'u data yn gwbl gyfrinachol ac, os cânt eu cyhoeddi, na ellir eu hadnabod fel eu data hwy?	☐	☐	☐
21	A fyddwch yn cynnal ôl-drafodaeth gyda'r cyfranogwyr wedi iddynt gymryd rhan, mewn modd sy'n briodol i'r math o ymchwil a gynhaliwyd?	☐	☐	☐
22	Os atebwyd NA FYDDAF i unrhyw rai o'r cwestiynau uchod, rhowch eglurhad			
	(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)			

Byddwch yn ofalus yma. Cydsyniad ayyb

Adran G

28	Gwybodaeth i gyfranogwyr:		NA	
		BYDD	FYDD	AMH.
29	A fydd pob cyfranogwr yn cael ei dalu?	☐	☐	☐
30	A fydd offer trydanol arbenigol neu offer arall yn cael ei ddefnyddio gyda'r cyfranogwyr?	☐	☐	☐
31	A fydd unrhyw fuddiannau ariannol neu fuddiannau eraill i'r ymchwilydd neu'r Brifysgol yn deillio o'r astudiaeth hon?	☐	☐	☐
32	A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys camarwain cyfranogwyr yn fwriadol mewn unrhyw fodd, neu guddio nodau penodol yr astudiaeth yn rhannol neu'n llawn?	☐	☐	☐
33	Os atebwyd BYDD i unrhyw gwestiwn, rhwch fanylion llawn			
34				
	<i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>			

Adran H

Dyma'r adran mwyaf heriol. Angen i chi lenwi rhannau 2, 4 a 5.

Mae'r nodiadau cyfarwyddyd yn dwneud:

Adran H: Risgiau a Ragwelir

Mae lefel o risg yn gysylltiedig â phob ymchwil. Bydd yr atebion a roddwch i gwestiynau yn yr adran hon yn cael eu hadolygu i sicrhau fod gennych ddealltwriaeth briodol o'r math o risgiau dan sylw a sut y gallwch liniaru effeithiau'r risgiau hyn.

Meddylwch yn ofalus iawn ynghylch sut y gallai eich gweithredoedd/cwestiynau/trafodaethau effeithio ar y bobl rydych yn eu cynnwys fel cyfranogwyr. Mae'n bosibl y byddwch chi'n ystyried y risg yn un bach ond byddai'n dal i fod yn risg. Mae gan sawl math o gwestiwn y potensial o wneud ymatebwyr yn llai hapus â'u bywyd / swydd; mae angen i chi adnabod a cheisio lleddfu effeithiau o'r fath. (Gweler y sleid nesa')

ADRAN H: Risgiau a Ragwelir

	Amlinellwch unrhyw risgiau a ragwelir a allai gael effaith niweidiol ar unrhyw rai o'r cyfranogwyr, yr ymchwilwyr a/neu'r Brifysgol, a'r camau a gymerir i fynd i'r afael â nhw.					
	Os ydych wedi cwblhau asesiad risg llawn (er enghraifft fel sy'n ofynnol gan labordy, neu gydweithiwr ymchwil allanol) gallwch atodi'r asesiad hwnnw i'r ffurflen hon.					
1	A oes asesiad risg llawn wedi'i gwblhau a'i atodi?	<table><tr><td>Oes</td><td>☐</td></tr><tr><td>Nac oes</td><td>☐</td></tr></table>	Oes	☐	Nac oes	☐
Oes	☐					
Nac oes	☐					
2	Risgiau i'r cyfranogwyr Er enghraifft: iechyd a diogelwch penodol i'r sector, gofid emosiynol, datgeliad ariannol, niwed corfforol, trosglwyddo data personol, gwybodaeth sefydliadol sensitif					
	Risg i'r cyfranogwyr: <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>	Sut y byddwch yn lleihau'r risg i'r cyfranogwyr: <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>				
3	Os yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys pynciau sensitif neu bynciau sy'n peri gofid neu gywilydd (e.e. gweithgarwch rhywiol, defnydd o gyffuriau) neu faterion sy'n debygol o ddatgelu gwybodaeth sy'n galw am weithredu pellach (e.e. gweithgarwch troseddol), rhwch fanylion y gweithdrefnau i ddelio â'r materion hyn, gan gynnwys unrhyw gefnogaeth/gyngor (e.e. rhifau llinellau cymorth) a gynigir i'r cyfranogwyr. Sylwer, lle bo hynny'n berthnasol, y dylai gweithdrefnau cydsynio ei gwneud yn glir os darganfyddir rhywbeth sydd, neu a allai fod, yn anghyfreithlon yn ystod prosiect, ei bod yn bosibl y bydd angen ei ddatgelu i'r awdurdodau priodol					
	<i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>					
4	Risgiau i'r ymchwilydd Er enghraifft: iechyd a diogelwch personol, niwed corfforol, gofid emosiynol, risg o gyhuddiad o niwed/ anwedduster, gwrthdaro buddiannau					
	Risg i'r ymchwilydd: <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>	Sut y byddwch yn lleihau'r risg i'r ymchwilydd: <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>				
5	Risgiau i'r Brifysgol/sefydliad Er enghraifft: cyhoeddusrwydd gwael, colled ariannol, diogelu data					
	Risg i'r Brifysgol: <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>	Sut y byddwch yn lleihau'r risg i'r brifysgol: <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>				

Risgiau i'r cyfranogwyr

Gallech gynnwys:

- effeithio ar hunan-barch disgyblion trwy beidio â chael eu dewis fel cyfranogwr yn yr ymchwil;
- gall disgyblion deimlo dan bwysau i roi ateb 'cywir' i'r cwestiynau; materion diogelu;
- anhysbysrwydd.

*Byddaf yn sicrhau na fydd unrhyw blentyn yn cael ei drin yn wahanol os yw am dynnu'n ôl neu beidio â chymryd rhan yn y lle cyntaf ac y byddant yn cael gwybod am hyn hefyd. Rwy'n ymwybodol, os yw'r cyfweiliad grŵp yn achosi unrhyw drallod emosiynol, fod angen i ddisgyblion wybod y gallant adael ar unrhyw adeg. Ni fydd y disgyblion o dan unrhyw amgylchiadau sy'n wahanol i sefyllfaoedd arferol yr ysgol lle gellir eu rhoi o dan y risg o niwed corfforol.

*Byddaf yn cael cydsyniad gan y plant dan sylw a chaniatâd oedolion gan eu rhieni/gwarcheidwaid cyfreithiol.

*Bydda i a'm cyd-ymchwilydd yn cydymffurfio â gofynion cyfreithiol mewn perthynas â gweithio gyda phlant, gan gynnwys y canllawiau a nodir yn ein polisi diogelu diogel ysgol y mae'r ddwy ohonom wedi'i ddarllen.

*Ceisiaf sicrhau bod disgyblion yn teimlo'n gartrefol. Rwyf wedi dewis dulliau ymchwil sy'n addas i'r diben i gyflawni data ansoddol.

*Cynhelir y cyfweiliadau grŵp yn llyfrgell yr ysgol sydd â ffenestri i ystafelloedd/coridor eraill ar 2 ochr gyda 2 ddrws heb eu cloi aamera teledu cylch cyfyng.

*Byddaf yn cydymffurfio â gofynion cyfreithiol storio a defnyddio data. Bydd yr holl ddata'n cael ei gadw mewn cyfrif ar-lein a ddiogelir gan gyfrinair a gedwir o fewn systemau'r brifysgol a bydd yn cael ei wneud yn gyfrinachol gyda'r holl enwau'n cael eu tynnu allan.

*Byddaf yn gofyn cwestiynau nad ydynt yn gwneud i'r disgyblion deimlo'n anfodlon ar eu dysgu a byddaf yn geirio fy nghwestiynau mewn ffordd nad yw'n peryglu newid eu safbwyntiau mewn ffordd negyddol neu ddangos fy rhagfarn tuag at unrhyw ateb penodol. Felly, ni fydd y cwestiynau'n arweiniol a byddant yn caniatáu i ddisgyblion ateb yn onest.

Risgiau i'r ymchwilydd

Gallech gynnwys:

- honiadau gan ddisgyblion yn yr ystafell ddosbarth wrth gwblhau'r ymchwil;
- posibilrwydd o gael eu cyhuddo o ffafriaeth gan ddisgyblion nad ydyn nhw'n rhan o'r grŵp ffocws;
- cyhuddo gwneuthuriad neu ffugio data;
- gwrthdaro posibl, gogwydd posibl wrth gofnodi data oherwydd perthynas yr athro â'r disgyblion.

Risgiau i'r ymchwilydd

*Byddaf yn cynnal cyfweiliad y grŵp mewn ardal agored; llyfrgell yr ysgol sydd â ffenestri i ystafelloedd/coridor eraill ar 2 ochr gyda 2 ddrws heb eu cloi aamera teledu cylch cyfyng.

*Byddaf yn trin pob disgybl yn gyfartal yn unol â pholisi diogelu'r ysgol ac ni fyddaf yn dangos unrhyw driniaeth ffafriol i unrhyw ddisgybl.

*Bydd hyn i gyd yn cael ei wneud gydag oedolyn arall sy'n bresennol. Mae gennyf berthynas bersonol â'r plant hyn y gellid eu hystyried fel perthynas o bŵer. Felly, rwyf wedi ystyried y gallai'r disgyblion deimlo bod yn rhaid iddynt gymryd rhan gan fod ffigwr awdurdod yn yr ysgol yn gofyn iddynt wneud hynny. O ganlyniad, ni fyddwn yn cynnig unrhyw gymhellion y gellid eu dehongli fel rhai sy'n rhoi pwysau ar y disgyblion. Byddaf yn ei wneud yn glir iddynt hwy ac i'w gwarcheidwaid y gallant wrthod cymryd rhan ac os gwnânt hynny ni fydd unrhyw ganlyniad oherwydd y dewis hwn.

*Fe'i gwnaf yn glir iddynt, os ydynt am wrthod neu dynnu'n ôl ar unrhyw adeg, fod ganddynt hawl lwyr i wneud hynny.

Risgiau i'r brifysgol

Gallech gynnwys:

- yr angen i gynnal enw da'r brifysgol;
- peidio â ffugio unrhyw ddata a allai effeithio ar gynrychiolaeth a safonau'r brifysgol;
- peidio ag ymddwyn mewn ffordd a allai effeithio ar y berthynas rhwng yr ysgol a'r brifysgol.

*Rwy'n ymwybodol, fel myfyriwr o'r Brifysgol, fod angen i mi gynnal enw da'r sefydliad drwy gynnal fy hun a'm hymchwil mewn modd proffesiynol, moesegol a phriodol.

O ganlyniad, ni fyddaf yn ffugio nac yn ffugio unrhyw ganlyniadau nac yn trin yr ymchwil. Ni fyddaf yn llên-ladrata gwaith pobl eraill, byddaf yn cyflwyno fy ngwaith yn brydlon ac yn y fformat priodol. Byddaf yn sicrhau bod unrhyw achosion posibl o golli data yn cael eu lleihau drwy storio'r data mewn modd priodol.

*Byddaf yn greithredu yn unol â chanllawiau a nodir yng Nghod Ymarfer Moeseg ac Uniondeb Ymchwil BERA ac PCYDDS.

Adran I

ADRAN I: Adborth, Cydsyniad a Chyfrinachedd

Sut? Fe ddylwch chi fod wedi cwblhau'r rhan yma'n barod.

Angen trafod y ffordd y bydd hyn yn cael ei sicrhau.

1	Adborth Pa ôl-drafodaeth ac adborth a ddarperir i'r cyfranogwyr, sut y gwneir hyn a phryd? <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>
	Gall cyfranogwyr ofyn am adborth. Sut fyddwch yn delio gyda hyn?
2	Cydsyniad gwybodus Disgrifiwch y trefniadau i hysbysu darpar gyfranogwyr, cyn iddynt roi cydsyniad, o'r hyn mae'n ei olygu i gymryd rhan. Disgrifiwch y trefniadau i gyfranogwyr roi cydsyniad llawn cyn i'r gwaith o gasglu data ddechrau. Os yw'n amhriodol cael cydsyniad yn y modd hwn, eglurwch sut y ceir cydsyniad a sut y cofnodir hynny yn unol â deddfwriaeth diogelu data gyfredol. <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>
3	Cyfrinachedd / Anhysbysrwydd Nodwch sut y sicrheir cyfrinachedd ac anhysbysrwydd y cyfranogwyr mewn unrhyw gynnyrch. Os na chynigir anhysbysrwydd, eglurwch pam. <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>

Adran J

Dim angen cwblhau'r Adran hon

ADRAN J: Diogelu a Storio Data

Wrth gwblhau'r adran hon cyfeirwch at Bolisi Rheoli Data Ymchwil y Brifysgol a'r adnoddau helaeth ar dudalennau gwe Rheoli Data Ymchwil y Brifysgol (<http://uwtsd.ac.uk/library/research-data-management/>).

Personal data are data which relate to a living individual who can be identified from that data or from that data and other information which is in the possession of, or is likely to come into the possession of, the data controller and includes any expression of opinion about the individual and any indication of the intentions of the data controller. This includes any other person in respect of the individual (Data Protection Act 1998).

Sensitive Personal Data are defined in the Data Protection Act 1998 as data pertaining to a person's race, ethnic origin, political opinion, religious or similar beliefs, trade union membership, physical or mental health or condition, sexual life, commission or alleged commission of an offence, proceedings for an offence (alleged to have been) committed, disposal of such proceedings or the sentence of any court in such proceedings.

1	A yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys data personol (yn ôl diffiniad y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data 2016 a Deddf Diogelu Data 2018)? <i>Mae "data personol" yn golygu unrhyw wybodaeth sy'n gysylltiedig â pherson naturiol adnabyddedig neu adnabyddadwy ('testun data'). Mae person naturiol adnabyddadwy yn un y gellir ei adnabod, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, yn arbennig wrth gyfeirio at ddynoddydd megis enw, rhif adnabod, data lleoliad, dynoddydd ar-lein neu at un neu fwy o ffactorau sy'n benodol i hunaniaeth gorfforol, ffisiolegol, enetig, feddyliol, economaidd, ddiwylliannol neu gymdeithasol y person naturiol hwnnw.</i>	YDY	NAC YDY
		☐	☐
2	Os YDY, rhowch ddisgrifiad o'r data ac eglurwch pam mae angen casglu'r data hyn: <i>(dylai'r blwch hwn fynd yn fwy wrth i chi deipio)</i>		
3	A yw'n cynnwys data categori arbennig (yn ôl diffiniad y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data)? <i>Mae "Data categori arbennig" yn golygu data personol sensitif sy'n cynnwys gwybodaeth am y testunau data - (a) tras hiliol neu ethnig, (b) safbwyntiau gwleidyddol, (c) credoau crefyddol neu gredoau eraill o natur debyg, (d) aelodaeth o undeb llafur (yn ôl ystyr Deddf yr Undebau Llafur a Chysylltiadau Llafur (Cydgrynhoi) 1992), (e) iechyd neu gyflwr corfforol neu feddyliol, (f) bywyd rhywiol, (g) geneteg, (h) data biometrig (a ddefnyddir i ddibenion adnabod),</i>	YDY	NAC YDY
		☐	☐

Gan rydych chi'n cynllunio ar gyfer cynnal cyfweiliad, angen i chi ddweud 'ydy' yma.

Hvdref 2020

8

Ffurflen Gais am Gwmeradwyaeth Foeseogol

Adran K

Rhestr Wirio: Cwblhewch y rhestr wirio isod i sicrhau eich bod wedi cwblhau'r ffurflen yn unol â'r canllawiau ac wedi atodi unrhyw ddogfennaeth sy'n ofynnol:

Darllenwch yn ofalus fel eich
bod yn ateb y cwestiynau'n
gywir!

☐	Rwyf wedi darllen y nodiadau cyfarwyddyd a ddarperir cyn cwblhau'r ffurflen.
☐	Rwyf wedi cwblhau HOLL ADRANNAU PERTHNASOL y ffurflen yn llawn.
☐	Cadarnhaf fod y gweithgarwch ymchwil wedi'i gymeradwyo mewn egwyddor.
☐	Rwyf wedi atodi copi o'r gymeradwyaeth derfynol/interim gan sefydliad allanol (Ile bo'n briodol).
☐	Rwyf wedi atodi asesiad risg llawn (a HEB gwblhau Adran H y ffurflen hon) (Ile bo'n briodol) <i>TICIWCH HWN DIM OND OS YDYCH WEDI ATODI ASESIAID RISG LLAWN</i>
☐	Rwy'n deall mai fy nghyfrifoldeb i yw sicrhau y bydd y gweithgarwch ymchwil a enwir uchod yn bodloni Cod Ymarfer Moeseg ac <u>Integreidd Ymchwil</u> y Brifysgol.
☐	Cyn cychwyn casglu data rwy'n deall ei bod yn rhaid i'r holl ddogfennau sydd wedi'u hanelu at ymatebwyr (yn cynnwys taflenni gwybodaeth, ffurflenni cydsynio, holiaduron, rhaglenni cyfweiliadau ac ati) gael eu cadarnhau gan y Cyfarwyddwr Astudiaethau/Goruchwyliwr, y tiwtor modwl neu'r Cyfarwyddwr Academaidd.
☐	Rwyf wedi dileu'r nodiadau cyfarwyddyd cyn cyflwyno'r ffurflen PG2 i'w hystyried.

Cwblhau a Chyflwyno Ffurflen Foeseq

- Mae angen cwblhau a chyflwyno'r ffurflen foeseq i'r arweinydd modwl erbyn 5 o'r gloch heddiw os gwelwch yn dda.
- s.v.hughes@uwtsd.ac.uk
- Diolch yn fawr!

Cyfeirnodau - References

- British Educational Research Guidelines (BERA, 2018)
<https://www.bera.ac.uk/publication/ethical-guidelines-for-educational-research-2018>

